

ЁШЛАР ТОМОНИДАН СОДИР ЭТИЛАДИГАН ЖИНОЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШДА ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯНИНГ ЎРНИ ҲАМДА БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.12186502>

Абдилхамедов Аббос Абилатибович,
Тошкент вилояти ИИББ ЖХХ Пробатция бошқармаси бўлим бошлиғи,
подполковник Ижтимоий-маънавий тадқиқотлар институти мустақил
тадқиқотчиси
Tel.(99) 250 10 01

АННОТАЦИЯ

Ёшлар ҳуқуқбузарликларининг сабаб ва шароитлари, ёшларнинг ўзига хос хусусиятлари, уларга салбий таъсир этувчи омиллар ҳамда уларни бартараф этиш борасидаги тавсиялар ёритиб берилган.

Калит сўзлар: *Ички ишлар органлари, ёшлар, ҳуқуқбузарлик, жиноят, хориж, вояга етмаган, профилактика, уюлмаган ёшлар.*

АННОТАЦИЯ

Выделены причины и условия молодежной преступности, особенности молодежи, факторы, негативно влияющие на нее, и рекомендации по их устранению.

Ключевые слова: *внутренние дела, молодежь, правонарушения, преступность, иностранная, несовершеннолетняя, профилактика, неорганизованная молодежь.*

ANNOTATION

The causes and conditions of youth crime, characteristics of youth, factors that negatively affect them, and recommendations for their elimination are highlighted.

Key words: *internal affairs, youth, offenses, crime, foreign, minors, prevention, unorganized youth.*

КИРИШ

Маълумки, мамлакатимизда вояга етмаганлар ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, уларни қонуний манфаатларини муҳофаза этиш, давлат сиёсати даражасига кўтарилган бўлиб, ҳуқуқий демократик давлат тараққиётининг ривожини ўсиб келаётган авлоднинг таълим ва тарбия даражасига боғлиқдир. Бунга эришиш учун эса аввало жамият аъзоларининг, шу жумладан вояга

етмаган ва ёшларнинг сиёсий, ижтимоий, маънавий ва ҳуқуқий савияси юқори даражада бўлиши талаб этилади.

ASOSIY QISM. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев: “Биз ўз олдимизга мамлакатимизда Учинчи Ренессанс пойдеворини барпо этишдек улуғ мақсадни қўйган эканмиз, бунинг учун янги Хоразмийлар, Берунийлар, Ибн Синолар, Улуғбеклар, Навоий ва Бобурларни тарбиялаб берадиган муҳит ва шароитларни яратишимиз керак. Бунда, аввало, таълим ва тарбияни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, илм-фан ва инновацияларни тараққий эттириш миллий ғоямизнинг асосий устунлари бўлиб хизмат қилиши лозим. Ушбу мақсад йўлида ёшларимиз ўз олдига катта марраларни қўйиб, уларга эришишлари учун кенг имкониятлар яратиш ва ҳар томонлама қўмак бериш – барчамиз учун энг устувор вазифа бўлиши зарур. Шундагина фарзандларимиз халқимизнинг асрий орзу-умидларини рўёбга чиқарадиган буюк ва қудратли кучга айланади”[1]-деб таъкидлаб, вояга етмаганларни тарбиялаш ва уларни Ватан равнақи йўлида хизмат қилувчи шахс сифатида етиштириш муҳим вазифалардан эканлигини кўрсатиб берди.

Дарҳақиқат мамлакатнинг келажагини белгиловчи ёшлар ва вояга етмаганларнинг комил инсон қилиб тарбиялашда адолат ва қонун устуворлигини таъминлаш, уларга сифатли билим бериш ва уларни илм-маърифатли инсон бўлиб шаклланишларига, энг аввало, Конституцияни яхши билиши, ундаги нормаларни ўрганиши, ўзининг ҳуқуқи, бурчи ва мажбуриятларини тўла англаши ва уларни ҳаётда қўллай олишига, ёшларнинг ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришига алоҳида эътибор қаратиш, уларнинг келажакка ишончини янада мустаҳкамлаш давлат ривожига муҳим аҳамият касб этади.[2]

Шу ўринда, Туркистон маърифатпарвари, мутафаккир, педагог ва ахлоқшунос Абдулла Авлоний: “ўғай тарбиядан” кўра миллий тарбиямиз усулларини янгилашни афзал билади ва ўз даврини “Тарбиянинг замони – тарбиянинг айна вақти” деб атайди. Унинг бу борадаги қарашлари ҳануз ўз кучини йўқотганмаганлигини, тарбия–ҳозир ҳам жамият учун долзарб муаммо эканлигини кўриш мумкин. Ўз навбатида Абдулла Авлоний: “Тарбия бизлар учун ё ҳаёт–ё мамот, ё нажот–ё ҳалокат, ё саодат, ё фалокат масаласидир” [3]-деб таъкидлаб ўтиб, оила ва ундаги тарбия ҳар бир ёш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган муҳим тамойиллардан бири эканлигини, тарбиянинг вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ва ахлоқ нормаларига риоя қилишини таъминлашда, шунингдек, улар томонидан содир этиладиган ҳуқуқбузарликлар содир этилишини олдини олишда муҳим аҳамият касб этишини кўрсатиб ўтган.

Мамлакатимизда ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўйича комплекс чора-тадбирлар, хусусан, аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш, бу борада давлат органлари ва фуқаролик жамияти институтларининг ҳамкорлигини такомиллаштириш мақсадида кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Хусусан, нотинч оилалар фарзандлари, ёшлар ва уюшмаган ёшлар, иш билан банд бўлмаган, “оммавий маданият” таъсирига тушиб қолган йигит-қизларнинг хатти-ҳаракатларини назоратга олишда уларнинг ота-оналари масъулиятини ошириш, кашандалик, алкогольли ичимликлар истеъмол қилиш ва бошқа иллатлар профилактикаси“ каби долзарб вазифалар назарда тутилган.

Бу эса, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятига илғор иш усулларини жорий этиш, ҳуқуқбузарликларни барвақт аниқлаш содир этилган жиноятларни иссиқ изида қош этишни тақозо этади.

Бугунги кунда ҳудудларда содир этилаётган ҳуқуқбузарликларнинг содир этилиши сабаблари ва уларга имкон бераётган шарт-шароитларни аниқлаш ҳамда уларни бартараф этиш юзасидан олиб борилаётган ишлар самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жиноятларнинг содир этилиши сабаблари, шахсда ғайриижтимоий ҳуқ-атвор ва хусусиятларнинг шаклланишига ҳамда турли кўринишдаги ҳуқуқбузарликлар содир этилишига, қонунга ёки қонун ижросига путур етказадиган, унга риоя қилишга тўсқинлик қиладиган омилар оиладаги муҳит таъсирида юзага келади. Зеро, ҳар қандай ҳуқуқбузарликнинг келиб чиқишида оиладаги носоғлом ижтимоий-руҳий муҳит муҳим рол ўйнайди. Маълумки, ҳар қандай ҳуқуқбузарлик ва салбий иллатларнинг томири оилада шаклланади. Оила шахсни ижтимоий ҳаётга тайёрлаш, маънавий ва ахлоқий тарбиялаш, шахслар билан бўладиган ижтимоий муносабатлар жараёнида ўзини тутиш каби инсоний хусусиятларни шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Ёшлар ўртасида назоратсизликни олдини олиш ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси самарадорлигини ошириш борасидаги хорижий давлатлар тўплаган тажрибани ўрганиш асосида ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олишнинг таъсирчан тизимини яратиш, жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, ёшлар билан олиб бориладиган профилактик ишларни мувофиқлаштириш, уларни уюштиришнинг замонавий ташкилий-ҳуқуқий механизмларини жорий этиш муаммоларининг илмий ечимларини топиш долзарб аҳамият касб этмоқда.

Шу боис Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан “Хавфсиз пойтахт”, “хавфсиз шаҳар”, “хавфсиз туризм” аппарат-дастурий комплекси ишга туширилди. [4]

Ёшлар ва ўсмирлар томонидан жиноят содир этишнинг энг асосий сабабларидан бири, баъзи кишиларда маънавий онгнинг салбий ўзгариши натижасида ҳуқуқий онгда мавжуд бўлган камчиликлар ва криминоген мотивация билан боғлиқ ҳолда онгнинг ўзгаришига таъсир кўрсатишидир, яъни вояга етмаганларда ҳуқуққа хилоф бўлган хулқ аксарият ҳолатларда салбий таъсир туфайли вужудга келишидир. Шунингдек, катта ёшдаги шахслар томонидан вояга етмаганларни жиноий қилмишларга жалб этиш ҳолатлари ҳам сабаб бўлмоқда.

Сўнги йилларда мамлакатимизда “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги, “Болаларни уларнинг соғлиғига зарар етказувчи ахборотдан ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонунлар қабул қилинди. Бундан ташқари, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш бўйича фаолиятни мувофиқлаштиришнинг таъсирчан тизимини яратиш, қонун бузилишларининг олдини олиш ва уларни бартараф этишнинг замонавий ташкилий-ҳуқуқий механизмларини жорий этиш мақсадида Президентимизнинг “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўплаб муҳим масалалар қатори ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишга ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Ички ишлар вазирлиги томонидан бериб борилаётган ахборотлардан хулоса қиладиган бўлсак, бугун ёшлар томонидан содир этилаётган жиноятлар сирасига – ўғирлик, талончилик, босқинчилик киради. Буларнинг эса тағзаминида мулкӣ манфаатдорлик ётади. Мулкӣ муаммоларни–бировларнинг бурнини қонатиш ҳисобига ҳал этишга интилиш эса кишининг маънавий қашшоқлигини англатади.

Мамлакатимизда жиноятчилик ва уни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни бартараф этишга қаратилган комплекс чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу йўналишда ёшларнинг жиноятчилик йўлига ўтишларининг олдини олишга катта эътибор қаратиляпти. Тадқиқотлар натижасида ёшлар ҳуқуқбузарликларининг олдини олишнинг ташкилий ва ҳуқуқӣ чораларини белгилаш ва ҳал этишда бир қатор муаммолар мавжудлиги аниқланди. Хусусан, ота-оналар томонидан фарзандларининг таълим муассасаларида таълим олишини педагогик назорат қилиш даражаси жуда суст. Шу билан бирга қишлоқ жойларида таълим муассасаларининг етарли эмаслиги, ёшлар (18-30 ёш) билан шуғулланувчи давлат ва нодавлат ташкилотларининг масъуллик даражасини белгиловчи ва уларга мажбурият юкловчи қонун нормаларининг

ягона тизими мавжуд эмаслиги шулар жумласидандир. Жамиятдаги барча ножўя ҳолатлар, жумладан, оиладаги нотинчлик, таълим муассасалари ишидаги ва бошқа соҳалардаги камчиликлар ёшларнинг нормал ривожланишига салбий таъсир кўрсатади.

Ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш—бутун жамиятнинг вазифаси. Тадқиқотлар аксарият жиноятчиларнинг шахси дастлаб тарбиясизлик оқибатида шаклланишини кўрсатмоқда. Тарбияси оғир ўсмир — ахлоқан тузатиш ва қайта тарбиялашга муҳтож бўлган шахсдир. Уни ахлоқан тузатиш ва тарбиялаш жиноятчига айланишининг олдини олиш, шунингдек, жамият билан нормал алоқаларини тиклаш, унда фаол ҳаётий позицияни шакллантириш мақсадида амалга оширилади.

Агар жиноятларни профилактика қилишнинг ихтисослашмаган субъектлари зарарли таъсир манбаларини бартараф этиш чораларини ўз вақтида кўрмасалар, тарбияси оғир ўсмирлар педагогик ва ижтимоий беқарорликнинг навбатдаги босқичига ўтадилар. Агар ўсмир биринчи ноўрин ҳаракати (хукуқбузарлиги) учун жазо олмаса, унда қонун талабларига беписандлик, атрофдагилар фикри билан ҳисоблашмаслик одати ривожланади.

Ёшларнинг хукуқни муҳофаза қилувчи органлар ва жамоат ташкилотларининг профилактик таъсири доирасига асосан хукуқбузарлик содир этганидан кейин тушишлари улар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасидаги муҳим муаммолардан биридир. Ёшларнинг ғайриижтимоий мойиллигини дастлабки босқичда профилактика қилишга нисбатан юзаки ёндашиш ҳоллари ҳам учраб туради.

Ўзбекистон Президенти томонидан 2018 йил 27 июнда имзоланган “Ёшлар—келажагимиз” Давлат дастури тўғрисида”ги Фармон бу борадаги ишлар самарадорлигини оширишга қаратилган муҳим ҳужжат бўлди. Фармон билан “Ёшлар—келажагимиз” жамғармаси ташкил этилди ва ушбу жамғарма ёшларнинг бизнес ташаббуслари, стартаплари, ғоялари ва лойиҳаларини амалга ошириш учун тижорат банклари орқали йиллик 7 фоиз ставка билан имтиёзли кредит ва мол-мулкни лизингга бериши белгилаб кўйилди. Ушбу ҳужжатга эътибор қаратилса, ёшлар тадбиркорлиги ва ташаббускорлигини комплекс ривожлантириш вазифалари аниқ ва тизимли белгиланганини кўриш мумкин.

Ўз навбатида, Ўзбекистондаги барча ўзгаришларнинг негизи ҳисобланган таълим-тарбия тизимида ҳам туб ислохотлар олиб борилмоқда. Айни вақтда таълим, шу жумладан, ижтимоий соҳа учун харажатлар миқдори давлат бюджети харажатлари умумий қийматининг ярмидан кўпроғини ташкил этмоқда. Табиийки, ҳар қандай давлат ҳам бундай катта харажатларни кўтара

олмайди, ammo қанчалик оғир бўлмасин, бунинг учун зарур маблағ ва ресурслар излаб топилмоқда. Ўзбекистон раҳбари мазкур харажатларни харажат эмас, балки келажак учун қўйилган энг самарали сармоя деб ҳисоблаб, таълим даражаси ва сифати ҳар қандай давлатнинг истиқболини белгилаб берадиган муҳим омил эканини таъкидламоқда. Ҳақиқатан ҳам, ислохотларнинг тақдири, натижаси, биринчи навбатда, кадрлар савиясига, уларнинг давр ва тараққиёт талабларига нечоғли жавоб бера олишига боғлиқ.

Бу борада Шавкат Мирзиёев томонидан ижтимоий, маънавий-маърифий соҳалардаги саъй-ҳаракатларни тизимли асосда йўлга қўйиш бўйича 5 та муҳим ташаббуснинг илгари сурилиши Ўзбекистон тарихида ёшлар таълим-тарбияси бўйича яна бир янги босқични бошлаб берди.

Биринчи ташаббус—ёшларнинг мусиқа, рассомлик, адабиёт, театр ва санъатнинг бошқа турларига қизиқишларини оширишга, истеъдодини юзага чиқаришга хизмат қилади.

Иккинчи ташаббус—ёшларни жисмоний чиниқтириш, уларнинг спорт соҳасида қобилиятини намоён қилишлари учун зарур шароитлар яратишга йўналтирилган.

Учинчи ташаббус—аҳоли ва ёшлар ўртасида компьютер технологиялари ва интернетдан самарали фойдаланишни ташкил этишга қаратилган.

Тўртинчи ташаббус – ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш бўйича тизимли ишларни ташкил этишга йўналтирилган.

Бешинчи ташаббус—хотин-қизларни иш билан таъминлаш масалаларини назарда тутди.

Давлат раҳбарининг бу эзгу ғояси Ўзбекистон халқи, айниқса, ёшлари томонидан катта қизиқиш билан қарши олиниб, қисқа вақт ичида мамлакат бўйлаб кенг қулоқ ёзди.

Келгусида реал ҳаётга кенг жорий этиладиган ушбу беш ташаббусга кўра, ҳудудлардаги маданият марказлари, мусиқа ва санъат мактабларининг моддий-техник базаси ва улардан фойдаланиш ҳолати кескин яхшиланади, ёшларнинг қизиқишидан келиб чиқиб, қўшимча яна 1,5 мингта тўғарак ташкил этилади. Ҳатто энг чекка қишлоқлардаги маданият марказларида ҳам бадий-ҳаваскорлик жамоалари, ёшлар театр-студиялари ва “Ёшлар клублари” фаолияти йўлга қўйилади.

Шунингдек, мамлакат миқёсидаги 12 мингдан зиёд спорт иншоотига ёшларни максимал даражада қамраб олиш чоралари кўрилиб, барча умумтаълим мактаблари спорт анжомлари билан тўлиқ жиҳозланади. Шу билан бирга, олис ва чекка ҳудудларда энгил конструкцияли сендвич панеллардан

кичик спорт заллари ва сунъий қопламали майдонлар қурилади. Болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари сони янада кўпайтирилади. [5].

Бугунги кунда мамалакатимиз ёшларига ҳаётда ўз ўрниларини топишда, жиноят ва ҳуқуқбузарлар содир этишларини олдини олиш, ёшларни ҳуқуқий онг ва маданиятини юксалтиришда, ўқиш ва бўш вақтларини мазмунли ташкил этишда барча шарт-шароитлар яратилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 19.01.2022 йилдаги “Маҳаллаларда Ёшлар билан ишлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-92-сон қарори билан “Ёшлар билан ишлашнинг янгича бошқарув механизмларини жорий этиш, улар билан ишлашнинг вертикал тизимини яратиш, ёшлар муаммоларини бевосита маҳаллаларда ҳал этиш, таълим муассасаларида маънавий-маърифий ва тарбиявий ишларнинг самарадорлигини янада ошириш каби усувор вазифалар белгиланди. [6]

Ёшларни бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш, уларни спорт тўғарақларига оммавий жалб этиш орқали ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш борасида 11.04.2022 йилдаги “Маҳаллаларда ёшларни оммавий спортга жалб қилишни янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-201-сон қарор билан маҳаллаларда ёшларнинг оммавий спорт билан шуғулланишлари учун моддий-техник базани мустаҳкамлаш ва спорт иншоотларини замонавий спорт жиҳозлари билан таъминлаш, шунингдек, имконияти чекланган ёшлар учун тегишли спорт инфратузилмасини яратиш бўйича кенг кўламли амалий ишлар олиб борилмоқда. [7]

Мамлакатимизда ёшларга яратилаётган имкониятларнинг давоми бўлиб “Ўзбекистон — 2030” Стратегиясини “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида ПФ-37-сон Фармон қабул қилиниб, Фармонда 2024 йил 1 мартдан бошлаб алоҳида ишлаш талаб этиладиган, шунингдек, истеъдодли ва иқтидорли ёшлар Маҳаллаларда ёшлар билан ишлаш масалаларини мувофиқлаштириш бўйича республика комиссияси қарори билан “Ёшлар баланси” асосида вазирлик ва идоралар, маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, давлат иштирокидаги корхона ва ташкилотлар ҳамда олий таълим ташкилотлари раҳбарларига бириктирилиб, уларга ҳар ойда камида бир маротаба ўзларига бириктирилган ёшлар билан учрашиб, уларнинг муаммоларини ҳал қилиш ва салоҳиятини юзага чиқариш, уларни талаб юқори бўлган касб-ҳунарга ўқитиш орқали бандлигини таъминлаш, ҳаётда ўз ўрнини топиши, шунингдек, ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтиришга ҳар томонлама кўмаклашиб бориш ҳамда ўзларига бириктирилган ёшлар муаммоларини ҳал қилиш ва салоҳиятини юзага чиқариш учун тегишли ташкилотнинг бюджетдан ташқари маблағлари ва қонунчилик билан

тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан зарур маблағларни Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланадиган тартиб асосида йўналтиришга рухсат этилди. [8]

ХУЛОСА

Хулоса қилиб шуни айтишимиз керакки, ҳозирги пайтда ёшлар томонидан содир этиладиган ҳуқуқбузарликлар ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш долзарб муаммолардан биридир. Чунки келгуси ишларнинг давомчилари айнан ўсиб келаётган ёш авлоддир, улар давлатнинг келажагини белгилайди. ёшлар томонидан содир этиладиган ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш учун, аввало уларнинг келиб чиқиш сабабларини аниқлашимиз ва бартараф этишимиз мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, жойларда умумий профилактикадан унумли фойдаланиш ва буларни юритишда ёшлар тарбиясига бевосита маъсул шахслар ва ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликни яхши йўлга қўйилиши ижобий натижаларни беради. Бундан ташқари ёшлар томонидан содир этиладиган жиноят ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда таълим, тарбия, яқка тартибдаги профилактик тарбиявий ишларни юритишда уларнинг ёш ва психологик хусусиятларини инобатга олиб ташкиллаштирилиши ҳам мақсадга мувофиқдир.

REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 20.12.2022 йилдаги Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига мурожаатномаси.
2. JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS, 4 January 2023 йил, <http://www.newjournal.org/>
3. Авлоний, Абдулла. Танланган асарлар: 2 жилдлик, 2-нашри, 2-жилд. Пандлар, ибратлар, ҳикоялар, набийлар ҳаёти, драмалар, мақолалар, саёҳат хотиралари// Таҳрир ҳайъати: Н.Каримов ва бошқа; Тўпловчи: Б.Қосимов; Изоҳлар ва луғатни О.Тўлабоев тузган /Т.: “Маънавият”, 2006. – Б-37.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 19 июндаги “Тошкент шаҳрида Жамоат тартибини таъминлаш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3786-сон қарори
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ёшлар—кеलाжакимиз” Давлат дастури тўғрисида” 2018-йил 27-июндаги ПФ-5466-сон Фармони.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Маҳаллаларда Ёшлар билан ишлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-92-сон қарори.

7. *Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 11 апрелдаги ПҚ-201-сонли “Маҳаллаларда ёшларни оммавий спортга жалб қилишни янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори.*
8. “Ўзбекистон — 2030” Стратегиясини “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида ПФ-37-сон Фармони.
9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 27 ноябрдаги “Ёшлар — келажагимиз” давлат дастури доирасида амалга ошириладиган тадбиркорлик лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида 962-сон Қарори.